

Cyfarfod	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog.
Dyddiad:	30/09/2025
Awdur:	Uwch Swyddog Harbwr
Gwasanaeth:	Gwasanaeth Morwrol, Adran Economi a Chymuned
Teitl:	Diweddariad ar faterion Rheoli Gwasanaeth

1 CEFNDIR

- 1.1 Rôl y Pwyllgor yw ystyried, trafod a chynghori ar faterion sy'n ymwneud â rheoli, diogelwch a datblygu'r harbwr, yn ogystal â derbyn sylwadau'r aelodau ar faterion sy'n ymwneud â Harbwr Porthmadog.
- 1.2 Diben yr adroddiad hwn yw rhoi diweddariad ar faterion rheoli sy'n ymwneud â'r harbwr, a gwahodd adborth neu sylwadau gan aelodau'r pwyllgor.

2. DIWEDDARIAD AR FATERION RHEOLI GWASANAETH

- 2.1 Cyflwynir y crynodeb isod mewn perthynas â pherfformiad y gwasanaeth.

Data Perfformiad

- 2.2 Mae'r data isod yn cael ei gasglu fel rhan o drefniadau monitro a rheoli perfformiad y Gwasanaeth Morwrol.

	2023/4	2024/5	2025/6
Cytundebau Angori			
Porthmadog	106	109	106
Abermaw	71	78	81
Aberdyfi	73	79	83

- 2.3 Fel y gwelir, mae'r ffigyrau ar gyfer cytundebau angori yn nhymor 2025 yn cymharu'n ffafrïol â blynyddoedd cynt, er bod amrywiadau rhwng harbyrau unigol, mae'r ffigyrau cyffredinol wedi aros yn gyson, sy'n gadarnhaol.
- 2.4 Bu cynnydd o 10% yn nifer y cychod pŵer a gofrestrwyd gyda Chyngor Gwynedd y tymor hwn o gymharu ag y llynedd, yn codi o 2,141 to 2,362.
- 2.5 Mae'r Gwasanaeth yn gofyn yn garedig i holl gyflenwyr/deiliaid angorfeydd o fewn yr harbwr ddarparu manylion yr holl gychod a chwsmeriaid i swyddfa'r harbwr cyn gynted â phosib.

2.6 Mae'r Gwasanaeth hefyd yn casglu data ar lefelau boddhad defnyddwyr yr harbwr:

Cyfradd canran boddhad yr harbyrau a reolir gan y Gwasanaeth Morwrol

	2023/4	2024/5	2025/6
Boddhad Cwsmer			
Rhagorol	40%	60%	63%
Da iawn	30%	24%	25%
Boddhaol	20%	16%	6%
Gwael	10%	0%	2%
Gwael iawn	0%	0%	0%
Anhysbys	0%	0%	4%

2.6.1 Mae'r ffigyrau hyn yn dangos y cynnydd mewn adborth 'positif' a dderbyniwyd yn ein harbyrau, ynghyd â'r ymdrechion a wnaed gan yr adran i wella profiad cwsmeriaid ac ymwelwyr ymhellach.

2.6.2 **Adborth a dderbyniwyd am Harbwr Porthmadog:**

Ymatebion positif:

- Mae staff yr harbwr yn hawdd i siarad efo nhw, yn wybodus ac yn rhoi cymorth a chefnogaeth"
- "Gofal cwsmer grêt, byddaf yn ymweld efo"
- "Lle da iawn i fwynhau hel crancod gyda'r teulu".
- "Harbwr glân sy'n cael ei reoli a'i gadw'n dda".
- "Digonedd o lefydd i eistedd a mwynhau'r harbwr, gyda golygfeydd anhygoel".
- "Mae'r harbwr yn darparu nifer o finiau a meinciau, ac mae'r harbwr bob tro'n lân ac yn daclus".
- "Mae'r cerfluniau newydd yn grêt ac mae'r plant yn mwynhau ymweld â Dixie"

Ymatebion negyddol:

- "Diffyg toiledau"
- "Dim digon o barcio ar gyfer cwsmeriaid yr harbwr"
- "Unlle i barcio trelar fy nghwch"
- "Y maes parcio yn rhy fach"
- Gormod o fwd ar waelod y llithrfa"
- "Mae symudiad y banc tywod yn y sianel yn broblem"
- "Angen datblygu'r ardal tu ôl i swyddfa'r harbwr drwy adael i fusnesau osod bwrdd a chadeiriau yno fel y gall pobl fwynhau'r golygfeydd tra eu bod yn yfed neu'n cael tamaid i'w fwyta. Beth am gael marchnad wythnosol?"

Rydym yn croesawu ac yn cydnabod pob adborth a gawn am ein harbyrau, a byddwn yn parhau i drafod unrhyw faterion neu bryderon a godwyd er mwyn gwella'r gwasanaeth ymhellach.

- 2.7 Mae'r Cod Diogelwch Morol Porthladdoedd (PMSC) yn amlinellu'r safon genedlaethol ar gyfer pob agwedd o ddiogelwch morol porthladdoedd. I sicrhau ein bod yn cydymffurfio, caiff ein harbyrau eu harchwilio'n rheolaidd gan arbenigwr allanol. Rydym yn falch o gadarnhau penodiad diweddar Mr Owen Morgan, Rheolwr Harbwr ar gyfer Cyngor Ceredigion, fel ein 'Person Dynodedig' newydd. Bydd Mr Morgan yn cynnal yr archwiliad nesaf yn ystod misoedd y gaeaf a bydd yn rhoi arweiniad i ni i sicrhau ein bod yn cwrdd â gofynion diweddaraf y PMSC. Yn dilyn yr archwiliad hwn bydd y gwasanaeth yn cyhoeddi fersiwn wedi'i ddiweddarau o'r cod ar wefan gyhoeddus y Cyngor: www.gwynedd.llyw.cymru.

Fel rhan o'n hymrwymiad i'r PMSC, rydym yn cynnig cyfleodd hyfforddiant a datblygiad parhaus i'n staff morwrol. Rydym yn falch o gyhoeddi bod un aelod o staff yn ddiweddar wedi cwblhau'r 'Diploma Harbwrfeistr' tra bod aelod arall wedi dechrau'r cwrs 'UKHMA Harbour Master Certificate' diweddaraf - dymunwn bob llwyddiant iddynt gyda'u datblygiad proffesiynol.

- 2.8 Oherwydd natur eu gwaith, yn anffodus mae ein swyddogion weithiau'n profi ymddygiad difriol, bygythiol ac ymosodol. Er mwyn sicrhau diogelwch staff a'r cyhoedd, mae swyddogion nawr yn gorfod gwisgo camerâu ar eu cyrff i roi gwarchodaeth iddynt ac i recordio unrhyw ddigwyddiadau.

- 2.9 MAIB (Cangen Ymchwilio i Ddamweiniau Morol): Mae'n bleser gennym gyhoeddi nad oes unrhyw ddigwyddiadau neu ddamweiniau morwrol wedi'u hadrodd i 'MAIB' hyd yn hyn eleni.

- 2.10 Trinity House GLA (Awdurdod Goleudai Cyffredinol)

Un flaenoriaeth allweddol i'r gwasanaeth yw sicrhau mordwyo diogel i'r holl forwyr sy'n defnyddio ein dyfrffyrdd. Fel 'LLA' (Awdurdod Goleudy Lleol) cofrestredig, rydym yn cynnal arolygon rheolaidd o sianel yr harbwr i sicrhau bod yr holl Gymhorthion Mordwyo Lleol wedi'u lleoli'n gywir ac yn gweithio'n iawn. Mae arolygon a chofnodion ar gyfer A i N yn cael eu llwytho i fyny i gronfa ddata Trinity House. Daeth yr adroddiad diweddaraf i'r casgliad bod 95.47% o Gymhorthion Mordwyo Cyngor Gwynedd ar gael, gyda'r gwasanaeth yn cael ei ystyried mewn "Cyflwr Da".

- 3.0 **Adnoddau a Chyllideb:** Mae crynodeb o'r gyllideb ar gyfer Harbwr Porthmadog i'w gweld isod:

PORTHMADOG HARBOUR	Financial Performance for the Period 1 April 2025 to 31 March 2026 - August 2025 Review		
	BUDGET / TARGETS FOR THE PERIOD 1/4/25 TO 31/3/26	INCOME & EXPENDITURE FORECASTED 1/4/25 TO 31/3/26	OVER (UNDER)
Employees	79,918	83,825	3,906
Buildings	18,870	5,942	(12,928)
Transport	740	586	(154)
Supplies & Services	23,770	24,292	522
One - Off Expenditure - Financed from Reserves	0	3,384	3,384
Total Expenditure	123,298	118,029	(5,270)
Income	(76,590)	(70,986)	5,604
Contribution from Reserves Tow	0	(3,384)	(3,384)
Total Net	46,708	43,658	(3,050)

3.1. Materion Allweddol Eraill:

- Cefnogwyd y gwaith o ddatblygu swyddfa'r harbwr a'r compownd drwy 'gronfeydd wrth gefn' adrannol.
- Mae Heddlu Gogledd Cymru wedi gofyn am luniau o system teledu cylch cyfyng newydd yr harbwr ar sawl achlysur eleni i gynorthwyo gydag ymchwiliadau i ddigwyddiadau yn ardal yr harbwr.
- Mae sawl digwyddiad o ddwyn moduron allanol wedi'u hadrodd ar hyd yr arfordir - roedd y digwyddiad diweddaraf ym Mhorth-y-gest. Mae'r gwasanaeth yn cynghori y dylai unrhyw un sydd â gwybodaeth berthnasol gysylltu â HGC.
- Mae'r llongau patrôl morwrol (powercats) yn cydymffurfio'n llawn â gofynion codio 'Cat 6' ar ôl iddynt gael eu harchwiliad blynyddol gan yr YBDSA.
- Unwaith eto, mae'r gwasanaeth wedi gweld lefelau staffio is mewn rhai safleoedd dan oruchwyliaeth. Fodd bynnag, mae swyddogion harbwr wedi darparu cefnogaeth a chymorth gwerthfawr pan fo angen.
- Mae trafodaethau'n parhau gyda Clwb Rhwyfo Porthmadog ynglŷn â chytundeb prydles ffurfiol ar gyfer yr ardal o fewn compownd yr harbwr a ddefnyddir i storio cychod rhwyfo'r Clwb. Nid oes gan y gwasanaeth unrhyw wrthwynebiadau i'r cytundeb arfaethedig ac mae'n nodi bod y Clwb Rhwyfo yn parhau i gynnal yr ardal i safon uchel.

4.0 ARGYMHELLION

4.1 Gofynnir i'r Pwyllgor nodi a derbyn cynnwys yr adroddiad.

Cyfarfod	Pwyllgor Ymgynghorol Harbwr Porthmadog.
Dyddiad:	30 Medi 2025
Awdur:	Harbwrfeistr M. Humphreys
Gwasanaeth:	Gwasanaeth Morwrol, Adran Economi a Chymuned
Teitl:	Diweddariad ar Faterion Gweithredol

1. CEFNDIR

1.1 Rôl y Pwyllgor yw ystyried, trafod a chynghori ar faterion sy'n ymwneud â rheoli, diogelu a datblygu'r harbwr, yn ogystal â derbyn sylwadau'r aelodau ar faterion sy'n ymwneud â Harbwr Porthmadog.

1.2 Diben yr adroddiad hwn yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am faterion gweithredol sy'n ymwneud â'r harbwr, gan wahodd adborth neu sylwadau gan aelodau'r pwyllgor.

2.0 ADRODD AR FATERION GWEITHREDOL: Cyflwynir y crynodeb isod mewn perthynas â pherfformiad y gwasanaeth.

2.1 Mae tywydd braf wedi arwain at fwy o weithgarwch ar y dŵr, o gychod hwylio, cychod pŵer, a mwy o badl-fyrddau. Tra bod y gwasanaeth yn croesawu'r twf hwn mewn gweithgarwch, hoffem atgoffa morwyr a'r rhai sy'n defnyddio'r dŵr o bwysigrwydd cymryd rhagofalon diogelwch priodol. Mae defnyddio siacedi bywyd, rhaffau a dulliau dibynadwy o gyfathrebu gyda'r lan (VHF/ffôn symudol) yn gallu achub bywydau. Mae'r adran wedi ymateb i nifer o ddigwyddiadau lle nad oedd yr unigolion yn ymwybodol o'r peryglon a achosir gan dywydd gwael a chyflwr y môr. Cynghorwn yn gryf y dylai holl ddefnyddwyr y dŵr baratoi'n ddigonol a gwybod beth yw'r amodau'n lleol cyn cychwyn allan.

2.2 Mae'n braf nodi bod cychod sy'n ymweld yn parhau i ddewis harbyrau Cyngor Gwynedd fel lle i angori. Trwy gydol y tymor fe deithiodd nifer o gychod rhwng ein harbyrau, ac rydym wedi derbyn adborth positif yn gyson ynghylch y cyfleusterau a ddarperir a phroffesiynoldeb staff yr harbyrau.

2.3 Hoffai'r gwasanaeth roi gwybod bod yn rhaid i holl gwsmeriaid newydd yr harbwr sy'n dymuno cael angorfa yn Harbwr Porthmadog, ymweld â swyddfa'r harbwr a llenwi'r ffurflen angorfa angenrheidiol a thrafod manylion y cwch. Gofynnwn i gwsmeriaid sydd eisoes ar y llyfrau ddefnyddio'r system cofrestru angorfa ar-lein – bydd modd mynd i'r system hon o 1 Ebrill 2026. Ni dderbynnir ffurflenni angori papur mwyach ar gyfer cwsmeriaid sy'n dychwelyd – rhaid cwblhau pob adnewyddiad a thaliad gan ddefnyddio'r system ar-lein. Os bydd unrhyw anhawster wrth gwblhau'r broses ar-lein, dylai cwsmeriaid gysylltu â swyddfa'r harbwr am gymorth.

3.0 **Materion Mordwyo:** Mae staff yr harbwr yn parhau i fonitro cwrs y sianel fordwyol. Ym mis Mai, codwyd pryderon ynglŷn â banc tywod yn symud rhwng y "Lookout Post" a'r "Danger Rock" lle mae afon Dwryrd yn cwrdd ag afon Glaslyn. Cyhoeddwyd Hysbysiad Lleol i Forwyr ym mis Mai i roi gwybod i ddefnyddwyr harbwr am y banc tywod hwn, gan y gallai greu anhawster wrth fordwyo ar lanw is. Mae'r banc tywod yn parhau i fod yn ei le, a'r gobaith yw y gall newid yn y tywydd dros y gaeaf helpu i'w leihau neu gael gwared arno. Felly, bydd Hysbysiad i Forwyr Rhif 5 yn aros mewn grym hyd nes gwyddwn fwy.

3.1 Bydd arolygon o'r sianel yn parhau i sicrhau bod staff yr harbwr yn gallu ymateb yn brydlon, os oes angen ail-leoli unrhyw Gymhorthion Mordwyo. Nid yw'r sianel eilaidd, y credwyd yn flaenorol ei bod yn agor tuag at gyfeiriad Harlech, wedi datblygu ymhellach. Fodd bynnag, byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa a bydd Hysbysiad pellach i Forwyr yn cael ei gyhoeddi os oes angen.

3.2 Ar adeg ysgrifennu, ar hyn o bryd mae dau Hysbysiad Lleol i Forwyr mewn grym:

3.2.1 Hysbysiad Lleol i Forwyr Rhif 5/25. 07-05-2025 Banc Tywod yn Symud yn y Sianel rhwng y "Lookout Post" a'r "Danger Rock". Cynghorir morwyr i lywio'n ofalus yn yr ardal hon.

3.2.2 Hysbysiad Lleol i Forwyr Rhif 10/25 (25-08-2025) Mae Marc Starbord Borth y Gest Rhif 15 oddi ar ei safle ar hyn o bryd.

3.2.3 Hysbysiad blaenorol i Forwyr Rhif 10/24 Dychwelwyd "Bwi Fairway oedd Oddi ar ei Safle" i'w safle cywir sef 52°52.970'N 004°11.200'W 25-03-2025

3.3 Atgoffir morwyr o'r angen i fordwyo'r sianel 1.5 awr naill ochr i'r penllanw pan fyddant yn llywio cwch gyda dyfnder o fwy nag 1.5 metr. Mae'r cyfyngiad hwn oherwydd dyfnder y dŵr sydd ar gael dros y bar tywod wrth fynedfa'r môr i'r sianel fordwyo.

3.4 Atgoffir morwyr hefyd i gysylltu â swyddfa'r harbwr cyn nesáu at y sianel, i dderbyn y wybodaeth fordwy o ddiweddaraf. Mae'r gwasanaeth yn gweithredu ar VHF Ch12. Bydd newidiadau i unrhyw un o'r cymhorthion mordwyo yn cael eu cylchredeg drwy Hysbysiad Lleol i Forwyr ac maent ar gael ar wefan Cyngor Gwynedd, mae'r gwasanaeth hwn hefyd ar gael mewn fformatau sy'n addas i bobl â nam ar eu golwg.

3.5 Materion penodol:

3.5.1 Cerfluniau'r Harbwr: Mae 'Dixie' y ddraig yn parhau i fod yn atyniad poblogaidd iawn gyda phobl leol ac ymwelwyr, gan dderbyn adborth cadarnhaol, yn enwedig gan blant sy'n tynnu lluniau wrth ei hymyl. Atyniad nodedig arall yw'r gosodiad newydd gan Howard Bowcott, sy'n denu sylw sylweddol. Mae'r gwasanaeth hefyd yn ddiweddar wedi gosod meinciau picnic cyfansawdd newydd fel y gall y cyhoedd fwynhau'r gweithiau celf newydd ac wrth gwrs yr harbwr ei hun.

3.5.2 Mae trafodaethau'n parhau ynglŷn ag adleoli'r hen hoist i ardal yr harbwr fel gosodiad ychwanegol.

3.5.3 Maes Parcio: Mae'r gwasanaeth yn bwriadu gosod peiriant 'Talu ac Arddangos' solar newydd yn y maes parcio dros y gaeaf.

3.5.4 Mae pryderon wedi cael eu codi ynglŷn â'r defnydd o'r maes parcio gan gerbydau mawr a chartrefi modur, sy'n amharu ar symudiad defnyddwyr eraill. Er mwyn ceisio mynd i'r afael â hyn, bydd arwyddion newydd yn cael eu gosod. Yn ogystal, mae trafodaethau'n parhau gydag adrannau eraill ynghylch cyfeiriad y traffig o fewn y maes parcio, gan gynnwys gosod marciau cyfeiriadol posibl ar y ffordd i leddfu tagfeydd.

3.5.5 Borth-Y-Gest. Yn ystod rhybuddion llifogydd diweddar nodwyd bod y gatiau llifogydd ym Mhorth-y-Gest wedi dioddef rhywfaint o ddifrod i'r cloeon. Mae'r gwasanaeth wedi gofyn am gymorth gan adrannau eraill i gywiro'r broblem.

4.0 Cynnal a chadw

4.1 Compownd yr Harbwr: Mae'r planhigion '*Griselinia*' ar hyd ffens y compownd yn aeddfedu'n dda, a bellach yn gorchuddio rhan fawr o'r ffens ac yn gwella apêl gweledol y compownd.

4.2 Mae sawl ychwanegiad i'r gwaith ar y compownd wedi dechrau. Mae dau bad concrit newydd wedi'u gosod i ddarparu arwyneb gwaith glanach a mwy defnyddiol. Mae ffensys cyfansawdd newydd wedi'u gosod ar ochr orllewinol y compownd i gyd-fynd â'r gatiau cyfansawdd newydd wrth y fynyddfa i'r

compownd. Bydd gwaith yn y dyfodol yn cynnwys adnewyddu'r giât fewnol, ffensys newydd a phlanhigion mewn tybiau.

4.3 Mae pwynt gwasanaeth trydan newydd (gyda mesurydd) wedi'i osod ger y pwmp disel sy'n galluogi'r gwasanaeth i fonitro'r defnydd a chodi tâl yn gywir ar gyfer cwsmeriaid sy'n dymuno defnyddio'r cyfleuster.

4.4 Swyddfa'r Harbwr: Mae'r gwasanaeth yn croesawu datblygiad swyddfa harbwr Porthmadog. Mae gwaith wedi dechrau i greu ystafell newydd tu mewn i'r adeilad i ddarparu swyddfa newydd ar y cyd ar gyfer yr Uwch Swyddog Harbwr a'r Swyddog Traethau. Mae hyn hefyd wedi golygu y bu modd adleoli'r ffreutur i ardal newydd, gan roi mwy o breifatrwydd i staff sy'n defnyddio'r cyfleusterau newid a thoiledau.

5.0 Digwyddiadau

5.1 Hoffai'r gwasanaeth atgoffa holl drefnwyr digwyddiadau o'r angen i roi gwybod i ni'n gynnar am unrhyw ddigwyddiad arfaethedig.

5.2 Wrth ystyried a ddylid cymeradwyo digwyddiad, bydd y gwasanaeth yn rhoi sylw dyledus i'r wybodaeth a ddarperir sy'n manylu'r amgylchiadau. Mae'r gwasanaeth yn cadw'r hawl i osod unrhyw gyfyngiadau neu amodau sy'n angenrheidiol i sicrhau diogelwch y cyhoedd a staff.

6.0 ARGYMHELLION:

6.1 Gofynnir i'r Pwyllgor nodi a derbyn cynnwys yr adroddiad.